

5 april 1961

U 3837/61 - C 46 - P1/PS9.

P 17 10033/17

Land: Groot-Brittannië.

Onderwerp: De Britse politiek ten opzichte van Europa.

Referenties:

GEHEIM

Datum van waarneming: Tweede helft maart 1961.

Bron: Betrouwbaar.

Informanten: a. Een functionaris van de Federation of British Industries.
b. Een functionaris van de National Farmers Union.

Opmerkingen: 1.

Verzonden aan: de Minister van Buitenlandse Zaken.

Aan Zijne Excellentie Prof. Dr. J.E. de QUAY
Minister-President

Plein 1813 no. 4

's-GRAVENHAGE.

Europa

Van een functionaris van de Federation of British Industries werd het volgende vernomen.

- 1) Er is onder de Britse industrielen een toenemende belangstelling voor handel met de landen van het oostelijk blok, in het bijzonder ook Oost-Duitsland. In kringen van industrie en FBI is men niet zeer geneigd daar sentimenteel over te doen. Engeland beschouwt zichzelf nu eenmaal als een "nation of shopkeepers" en dat impliceert, dat men bereid is gebruik te maken van alle gelegenheden die zich bieden voor handel en export, waar zich die ook voordoen. Men is zich er wel van bewust dat door de Bondsregering druk op de Britse regering wordt uitgeoefend om de handelsrelaties met Oost-Duitsland zoveel mogelijk te beperken, maar de regering bevindt zich tegenover de industrie niet in een zeer gemakkelijke positie: terwijl zij namelijk enerzijds de industrie aanmoedigt zoveel mogelijk voor export te produceren, moet zij anderzijds proberen die export te remmen zodra Oost-Duitsland in het spel is. In industriële kringen heeft men het gevoel dat veel van de Duitse bezwaren in werkelijkheid niet van politieke, maar van economische aard zijn: de Westduitse industrie is er tot dusver in vrij aanzienlijke mate in geslaagd de handel met Oost-Duitsland voor zich te monopoliseren. Klaarblijkelijk is zij bereid om zelfs via een politieke argumentatie te trachten deze voorkeurspositie te behouden. De Britse industrie is hierzijds niet van plan zich daarvan bijzonder veel aan te trekken. Het Bundesverband der deutschen Industrie heeft daarover contact gezocht met de FBI, maar van de zijde van de FBI heeft men geen toezeggingen willen doen in de geest als het BDI graag zou hebben gezien.
- 2) Het zou niet juist zijn te menen dat door de Britse industrie een sterke pressie op de regering zou worden uitgeoefend ten gunste van aansluiting of spoedige associatie bij de EEG. Men is namelijk sceptisch ten aanzien van de mogelijkheid. In de FBI heeft men vooral het gevoel dat Frankrijk een onleesbaar voorbeeld vormt, niet alleen op politiek, maar ook op economisch gebied. Uit het contact met de Franse industrie heeft men de duidelijke indruk, dat de Franse industrielen heel tevreden zijn met de huidige positie die zij in de EEG innemen, na aanvankelijke

angst voor de Duitse concurrentie. In de laatste twee jaar echter heeft de Franse industrie goede vorderingen gemaakt en het is gebleken dat zij zich tegenover de Duitsers zeer wel staande kan houden. Bovendien hebben zich op industrieel terrein talrijke gemeenschappelijke Duits-Franse projecten ontwikkeld die voor beide zijden voordelen afwerpen. Onder die omstandigheden meent de Franse industrie er geen belang bij te hebben zich vrijwillig bloot te stellen aan Britse concurrentie op het vasteland.

De Britse industrie neemt dat niet al te tragisch. Zij is namelijk overtuigd dat er voor kwaliteitsvolle Britse producten op het vasteland toch wel een markt zal blijven, mits maar aanzienlijke verbeteringen worden aangebracht in de organisatie van propaganda, verkoop en service. Bovendien hebben talrijke grote en middelgrote bedrijven zich rugdekking verschaft door vestigingen op het vasteland. In zoverre heeft men in de FBI niet het gevoel dat aansluiting bij de EEG een dringende eis van de naaije toekomst is. Wanneer de regering om politieke redenen zou menen dat zij die aansluiting toch moet zoeken, dan is van de zijde der industrie geen bijzondere weerstand te verwachten, behalve misschien in bepaalde sectoren die nadelen verwachten. Maar omgekeerd is het dus ook niet zo dat de industrie permanent bij de regering aandringt op een positievere politiek.

- 3) De politieke besluitvorming in de FBI voltrekt zich in het algemeen bijzonder langzaam en moeilijk, zulks tergevolge van het feit dat in deze organisatie zoveel verschillende belangen, zowel naar omvang als aard, bijeengebracht zijn. Ook om die reden is geen plotselinge en revolutionaire wijziging in de houding van de FBI ten aanzien van de Europese vraagstukken te verwachten.

Van een functionaris van de National Farmers Union werd het volgende vernomen.

- 1) Er zijn de laatste tijd geen veranderingen van belang te constateren in de houding van de boerenorganisatie tegenover de Europese problemen. Die houding komt in hoofdzaak op het volgende neer:

GEHEIM

- a. Een internationaal landbouwbeleid dat een ongunstige invloed zou kunnen hebben op de mogelijkheden van de Britse boeren in hun eigen markt is onaanvaardbaar.
- b. De Agricultural Act 1947 en die van 1957 blijven de onveranderde grondslagen van het Britse landbouwbeleid. Zij vormen de grondslagen van een systeem van ondersteuning van de landbouw, dat vrijwel contrair is aan het systeem dat de Zes afzonderlijk en in de toekomst waarschijnlijk ook gezamenlijk volgen.
- c. Het Britse systeem betekent lage prijzen voor de gebruiker. Iedere wijziging daarvan zou politiek niet alleen voor de boerenorganisaties zelf, maar ook voor de regering vrijwel niet te aanvaarden consequenties hebben. Het zou namelijk betekenen: hogere prijzen voor landbouwproducten, looneisen, stijging van de productiekosten in de industrie en derhalve nadelige beïnvloeding van de Britse positie op de exportmarkten.
- d. Indien Engeland zich zou aansluiten bij een gemeenschappelijk Europees landbouwbeleid zou zulks betekenen dat men de zeggenschap over het nationale landbouwbeleid zou opgeven. De bereidheid daartoe kan noch van de boerenorganisaties, noch van de regering worden gevergd.
- e. De Britse landbouwpolitiek berust op een vrij nauwkeurig ingespeeld evenwicht tussen "home-production" en "free entry" uit de Commonwealthlanden (in ruil waarvoor de CW-landen industriële preferenties geven). Daarom kan geen gemeenschappelijk Europees tarief, dat dan ook tegenover CW-landen zou moeten worden toegepast, worden herwaard.
- f. Wanneer wordt geargumenteerd dat Engeland verlies lijdt in zijn exportmogelijkheden naar Europa door niet tot de EEC toe te treden dan stelt de Britse landbouw daar tegenover, dat de Britse industrie bepaald ook miselen zou ondervinden van een beperking van de koopkracht van de overzeese grondstoffenproducenten en van een beperking van de koopkracht van de Britse landbouwers als gevolg van een verzwakte positie, die de concurrentie zou zijn van het meest aanvaardbare van een gemeenschappelijk Europees landbouwbeleid.

- 2) Wanneer men de moeilijkheden ziet waarmee de Zes al te kampen hebben bij het vinden van de grondslagen voor een gezamenlijk landbouwbeleid (hoewel de grondslagen van hun nationale systemen in beginsel niet te zeer verschillen), kan men zich voorstellen dat het vinden van een gemeenschappelijke basis voor een landbouwpolitiek van de Zes plus Engeland (nog weer gecompliceerd door de bindingen aan de Commonwealth) ondoenlijk zou zijn.
- 3) Het introduceren van een gemeenschappelijk landbouwbeleid van de Zes kan op den duur voor Engeland bepaalde gevaren inhouden. De Zes produceren al ongeveer 90% van hun behoefte aan voedingsmiddelen zelf. Bij verbetering en coördinering van de landbouwmethoden zou het aanbod spoedig de vraag kunnen gaan overtreffen. Dit zou er toe kunnen leiden dat de importen uit derde landen zouden worden beperkt (nadeel voor producenten in Engeland en in het CW), en dat er een neiging zou zijn de eigen overschotten van de Zes te spuien naar derde landen, in het bijzonder Engeland (waarschijnlijk tegen dumpingprijzen).
- 4) De boerenorganisatie is ervan overtuigd dat de regering en in het bijzonder ook de premier dit standpunt van de boeren volledig begrijpt, billijkt en tot het zijne heeft gemaakt.
- 5) De boerenorganisatie acht om de bovenvermelde redenen een ondertekening van de verdragen van Rome, met inbegrip dus van de clausules over de landbouw, een volslagen onmogelijkheid. Wanneer de regering zou denken over andere mogelijkheden, zoals bijv. het onderhandelen over een afzonderlijke regeling voor de landbouw, dan zal de boerenorganisatie daar geen bezwaren in beginsel tegen inbrengen, maar zij zal er op staan dat de boeren de garanties, die in het huidige systeem gelegen zijn, niet behoeven op te geven. Hoe tegelijkertijd een methode gevonden zou kunnen worden om dan toch tot een gemeenschappelijk landbouwbeleid met de Zes te komen ziet men in de National Farmers Union op het ogenblik niet.